

A Romaría Etnográfica Raigame é una festa de claro carácter familiar e interxeracional, na que persoas de todas as idades, dende os máis novos aos máis vellos, comparten experiencias e sabedoría nun espazo e nun ambiente certamente singular.

Os tráxicos sucesos acaecidos no mes de marzo en Vilanova dos Infantes, fixeron que a XIV edición da Romaría Etnográfica Raigame teña excepcionalmente un formato radicalmente distinto. As diversas opinións vertidas sobre a conveniencia ou non de celebrar a festa como todos os anos tamén nos serviu para reflexionar sobre o sentido de Raigame, así como sobre a relación de Raigame con Vilanova dos Infantes e cos seus veciños, que xa a asumiron como unha festa propia e

que nos teñen expresado de numerosos modos o seu desexo de seguir participando na súa organización.

Por todo iso, neste 17 de maio e neste escenario da Praza Maior de Vilanova dos Infantes, a carón da rúa que a partir de hoxe levará o nome de don Adolfo, queremos deixar patente o noso compromiso público co futuro da Romaría Etnográfica Raigame, co fin de seguir facendo máis grande esta festa que hai dous anos logrou o recoñecemento como “Festa de Interese Turístico de Galicia” e que desexamos incorporar a unha rede de festas e manifestacións etnográficas europeas.

Vilanova dos Infantes, a 17 de maio de 2015

IN MEMORIAM

Dignísimas autoridades, topámonos no centro de Vilanova dos Infantes, dominados todos por unha negra tristura. Eiquí cometeuse un crime horrendo e nós sentimos na alma, como nunca, que o Mal existe e que, por veces, aniña nos corazóns dos homes.

Esta é unha vila con mil anos de historia e máis de pre-historia, onde non hai nin recordo nin memoria de violencia, nin de feitos ruíns.

Vilanova foi sempre un lar de almas pacíficas, de mans e brazos traballadores e de corazóns nobres. Por iso sentimos, cos nosos veciños de Celanova e de toda a Terra arredor, a horrible morte, precedida de malos tratos, de don Adolfo Enríquez Méndez, a quen hoxe lle rendemos homenaxe.

Desde que el chegou eiquí para ocupar o curato de San Salvador e para coidar do Santuario e da imaxe da Nosa Señora do Cristal, fíxose querer e respectar pola comunidade enteira.

Toda morte de home é condenable e dolorosa, e máis se a vítima é unha persoa adornada de virtudes e de valores humanos, como era o caso. Foi, don Adolfo, como o noso himno reza, un dos «bos e xenerosos». Frente ás súas boas cualidades persoais resaltaba a da xenerosidade e a da humildade, no meu modo de ver.

Xenerosidade porque soía darse sen reservas aos veciños e fregueses, e non só a eles; humildade porque sendo persoa sabia, culta, de amplas leituras e coñecementos históricos, teolóxicos, filosóficos, quixo dedi-

carlle a vida á misión parroquial sen ambicionar postos xerarquicamente elevados.

Gracias a iso, os seus fregueses tiveron por moitos anos o regalo da súa oratoria rigorosa, de conceptos precisos enunciados en palabras cálidas. Nunca esqueceremos en Vilanova o seu proceder solidario, coma un veciño máis, en traballos asociativos, como aqueles primeiros intentos de restaurar o castelo, a recuperación dos montes comunais, a posta en escena de obras de teatro e tantas outras empresas que se non foron a máis e non se multiplicaron non foi por deixadez daquel crego que sabía dobrarse en cidadán servicial e desprendido.

Pero eiquí, amigos e amigas, estamos reunidos tamén para lamentar desde o máis fondo da nosa alma un segundo crime, éste perpetrado contra a memoria identitaria de Vilanova dos Infantes e de toda a Terra de Celanova.

Estamos eiquí ofendidos, doloridos e orfos porque nos roubaron a Virxe do Cristal. Con esa «pedra pedriña, pedriña pedra» extirpáronnos algo que forma parte do noso ser máis radical e profundo. Roubáronnos a nosa infancia, a nosa mocidade, os nosos anos adultos, onde sempre estivo presente a festa do Cristal, como o grande acontecemento do ano, día de ledicia e de acordanza do tempo vello.

É, pois, agora, tempo de que as autoridades políticas de Galicia interpelen á autoridade xudicial que afonde no asunto para lle esixir unha explicación pública sobre o estado da investigación do asasinato de don Adolfo e do roubo da Santa. Abonda xa de silencio!

Señoras e señores, compre recordarlle, así aos representantes políticos do pobo coma á autoridade xudicial, que o asasinato e o roubo que hoxe deploramos

constitúe, de por parte, un atentado contra as letras galegas que hoxe se celebran. Dicímolo así cando a Raigame está de loito.

A virxe do Cristal é nosa. É de eiquí, porque antes de lle querer nós a esa cousiña que «mirada dendesde lonxe/ reloce coma un diamante», xa a tiñan por súa os nosos pais e os pais dos nosos pais. E así desque ela caeu do ceo no estroncio dunha grande escarabana.

Pero tamén é patrimonio da Literatura Galega. Patrimonio da Nación, xa que Manuel Curros Enríquez, celanovés fillo de nai de Vilanova, lle deixou a toda Galicia o presente, o regalo, o galano, o don impagable do poema narrativo no que el reinventa a lenda da Virxe do Cristal e fabrica con retallos de ensoñación identitaria, un relato maravilloso escrito na lingua propia de todos os galegos: A virxe do Cristal.

Os ruíns mataron eiquí unha boa persoa, roubaron eiquí o obxecto venerado polas xentes e aínda, aínda, atentaron eiquí contra Curros Enríquez e contra as letras galegas.

Autoridades presentes e pobo soberano, soou a hora de reclamarmos Xustiza, como berrou Paulino Vázquez no enterro de don Adolfo, a quen quixo ouílo.

No nome de Curros Enríquez, que volva a Señora do Cristal, que a memoria de don Adolfo se perpetúe, que se faga xustiza cos asasinados e os autores do horroroso ladroízo.

Xosé Luís Méndez Ferrín

Vilanova dos Infantes, 17 de maio de 2015

Discurso realizado por Xosé Luís Méndez Ferrín o día 17 de maio de 2015 no transcurso do homenaxe organizado a Don Adolfo e á Virxe do Cristal